

1. ข้อมูลมูลมืหลัง (Fact Sheet)

การเจรจาการค้าพหุภาคีรอบโดฮาขององค์การการค้าโลก (Doha Development Agenda – DDA)

- การเจรจาการค้าพหุภาคีรอบโดฮาเปิดรอบการเจรจาในการประชุมรัฐมนตรีประเทศสมาชิก WTO ครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 5-13 พฤศจิกายน 2544 ณ กรุงโดฮา ประเทศกาตาร์ และกำหนดสิ้นสุดวันที่ 1 มกราคม 2548
- การเจรจาการค้ารอบโดฮามีทั้งหมด 21 ประเด็น เน้นความสำคัญเรื่องการพัฒนา ซึ่งนอกจากประเด็นหลัก 4 เรื่อง คือ การปฏิรูปการค้าสินค้าเกษตร การเปิดตลาดสินค้าอุตสาหกรรม (Non Agricultural Market Access – NAMA) การเปิดตลาดการค้าบริการ และสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ยังรวมประเด็นสำคัญอื่นๆ เช่น Singapore Issues, WTO Rules: anti-dumping/subsidies และ RTAs ปรับปรุงกระบวนการการระงับข้อพิพาท, การค้ากับสิ่งแวดล้อม และประเด็นเพื่อการพัฒนาอื่นๆ ด้วย
- สมาชิกมีท่าทีต่างกันมากใน 3 ประเด็น คือ การลดภาษีสินค้าเกษตร การลดการอุดหนุนสินค้าเกษตร และการลดภาษีสินค้าอุตสาหกรรม
- การเจรจายังคงยืดเยื้ออยู่ถึงขณะนี้ โดยต่างฝ่ายต่างเรียกร้องให้ฝ่ายอื่นเปิดตลาดก่อนและมากกว่า ตนจึงจะยอมเปิดตลาด
- สมาชิกกลับมาเจรจาในเวที WTO อย่างเข้มข้นอีกครั้งหลังจากประธานการเจรจาสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรมออกร่างเอกสารรูปแบบการเปิดตลาดเมื่อเดือน กรกฎาคม 2550 และคาดว่าจะสามารถจัดการประชุมระดับรัฐมนตรี ควบคู่กับการจัด Services Ministerial Signalling Conference ให้ได้ภายในเดือนพฤษภาคม 2551

ท่าทีประเทศต่างๆ ในการเจรจา

การเจรจาสินค้าเกษตร

- สหรัฐฯ ไม่ต้องการลดการอุดหนุนการผลิตภายในและต้องการให้เน้นการลดภาษี แต่อาจรับได้ให้การอุดหนุนลดมาอยู่ที่ 17 พันล้านเหรียญต่อปี
- สหภาพยุโรปไม่ต้องการลดภาษีสินค้าเกษตร
- ญี่ปุ่นไม่ต้องการให้ลดภาษี/เปิดตลาดสินค้าอ่อนไหว (เช่น ข้าว น้ำตาล) ในระดับสูง
- สมาชิกกลุ่ม Cairns และกลุ่ม G-20¹ (ผู้ส่งออกสินค้าเกษตร) ต้องการให้มีการลดภาษีและลดการอุดหนุนภายใน

¹ G-20 เป็นกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่ผลักดันการเจรจาสินค้าเกษตรโดยเฉพาะกับประเทศที่พัฒนาแล้ว มีสมาชิก 21 ประเทศ ได้แก่ อาร์เจนตินา โบลิเวีย บราซิล จีน ซิลี คิวบา อียิปต์ กัวเตมาลา อินเดีย อินโดนีเซีย เม็กซิโก ไนจีเรีย ปากีสถาน ปารากวัย ฟิลิปปินส์ แอฟริกาใต้ แทนซาเนีย เวเนซุเอลา อุรุกวัย ซิมบับเว และไทย

- กลุ่ม G-33 เช่น อินเดีย อินโดนีเซีย ไม่ต้องการลดภาษีสินค้าอ่อนไหวเลย ("friends of special products") การเจรจาสินค้าอุตสาหกรรม (NAMA)
- ประเทศพัฒนาแล้ว เสนอจะลดภาษีลงในอัตราที่สูง แต่ประเทศกำลังพัฒนาต้องลดภาษีลงในอัตราที่สูงด้วยแม้ว่าจะเป็นการลดที่น้อยกว่าที่ประเทศพัฒนาแล้วต้องลด
- ประเทศกำลังพัฒนาในกลุ่ม Middle Ground² เห็นชอบกับระดับการลดภาษีของประเทศพัฒนาแล้วตามที่ประเทศพัฒนาแล้วเสนอ แต่ประเทศกำลังพัฒนาไม่ควรต้องลดภาษีลงมากตามที่ประเทศพัฒนาแล้วเสนอ ประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะอินเดียและบราซิล ซึ่งเป็นสมาชิก NAMA 11 (ประกอบด้วยอาร์เจนตินา โบลิเวีย เวเนซุเอลา บราซิล อียิปต์ อินเดีย อินโดนีเซีย นามิเบีย ฟิลิปปินส์ แอฟริกาใต้ และตูนิเซีย) ไม่ต้องการให้ประเทศกำลังพัฒนาต้องลดภาษีสินค้าอุตสาหกรรมหรือลดน้อย แต่ต้องการให้ประเทศพัฒนาแล้วลดภาษีในอัตราที่สูง

ท่าทีไทย

- ท่าทีไทยโดยรวมคือต้องการให้ทั้งประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนามีการเปิดตลาดให้มากขึ้น ทั้งในสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรม
- ในสินค้าเกษตร ไทยเป็นสมาชิกกลุ่ม G-20 กลุ่ม Cairns ไทยต้องการให้ประเทศต่างๆ ลดการอุดหนุน และคัดค้านการไม่ลดภาษีสำหรับสินค้าอ่อนไหวเลย
- ในสินค้าอุตสาหกรรมไทยเป็นสมาชิกกลุ่ม Middle Ground ต้องการให้ทั้งประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาลดภาษีลงในอัตราค่อนข้างสูง
- ในภาคบริการ ไทยต้องการให้ประเทศอื่นเปิดให้คนไทยเข้าไปทำงานในต่างประเทศได้มากขึ้นในสาขาที่มีความพร้อม เช่น ร้านอาหาร สปา ก่อสร้าง วิศวกรรมและสถาปัตยกรรม แต่ยังไม่ต้องการเปิดตลาดมากนักในสาขาที่อ่อนไหว เช่น การเงิน โทรคมนาคม และบริการจัดจำหน่าย
- ทั้งนี้ ผลการเจรจาจะต้องก่อให้เกิดความสมดุลของการเปิดตลาดสินค้าเกษตร สินค้าอุตสาหกรรมและบริการ

สถานะล่าสุด

- ประธานการเจรจาสินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าเกษตรออกเอกสารรูปแบบการเปิดตลาดฉบับแรกเมื่อเดือนกรกฎาคม 2550 ฉบับที่สองเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2551
- สินค้าเกษตรดูจะมีความคืบหน้าในการเจรจามากขึ้นหลังจากร่างเอกสารรูปแบบการเปิดตลาดของประธานฯ ประเด็นขณะนี้อยู่ที่การลดภาษีสำหรับสินค้าอ่อนไหว
- สินค้าอุตสาหกรรม ระดับการลดภาษีสินค้าอุตสาหกรรมที่ประธานเสนอมีระดับใกล้เคียงกับข้อเสนอของกลุ่ม Middle Ground แต่กลุ่ม NAMA 11 ไม่ยอมรับข้อเสนอของประธานฯ ประธานฯ จึงให้สมาชิกเสนอระดับความยืดหยุ่นสำหรับประเทศกำลังพัฒนา

² ยื่นข้อเสนอเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2550 กลุ่ม Middle Ground ประกอบด้วย ไทย ชิลี โคลอมเบีย คอสตาริกา ฮังการี เม็กซิโก เปรู และสิงคโปร์

- การค้าบริการ ประเทศพัฒนาแล้วนำเรื่องความคืบหน้าของการเปิดตลาดการค้าบริการมาเป็นเงื่อนไขสำหรับการเจรจาสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรม แต่ประเทศกำลังพัฒนายังไม่พร้อม
- หลังจากเกิดวิกฤตการณ์ขาดแคลนอาหาร นายลามี่ และหัวหน้าองค์การระหว่างประเทศที่สำคัญอื่นๆ กล่าวว่า การปิดรอบการเจรจารอบโตฮาให้ได้โดยเร็วจะช่วยลดการสนับสนุนการผลิตซึ่งบิดเบือนกลไกตลาด และช่วยให้ประเทศกำลังพัฒนา
- ประธานการเจรจาสินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าเกษตรออกเอกสารรูปแบบการเปิดตลาดฉบับที่สามเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2551 และการประชุมของทั้งสองกลุ่มเจรจาได้เริ่มตั้งแต่วันที่ 26 พฤษภาคม 2551
- ประธานการเจรจาด้านกฎระเบียบได้ออกร่างเอกสาร working document สำหรับการเจรจาด้านกฎระเบียบเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2551 ซึ่งประเด็นที่ยังคงต้องเจรจากันต่อไป ได้แก่ กฎเกี่ยวกับการต่อต้านการทุ่มตลาดและการให้การสนับสนุนด้านประมง และประเด็นเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา
- ด้านบริการ เน้นเรื่องกฎระเบียบ และเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2551 ประธานการเจรจาด้านบริการได้ออกรายงานเกี่ยวกับส่วนประกอบที่จำเป็นสำหรับการบรรลุข้อตกลงด้านบริการ ซึ่งมีร่างเอกสารรูปแบบการเปิดตลาดบริการเป็นเอกสารแนบท้ายรายงานด้วย
- การเจรจา horizontal process จะประกอบด้วยการประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส และการประชุมระดับรัฐมนตรี เรื่องเกษตรและการเปิดตลาดสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งน่าจะเริ่มเจรจาระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสได้ในสัปดาห์แรกหรือสัปดาห์ที่สองของเดือนมิถุนายน 2551
- คาดว่าจะมีการประชุมระดับรัฐมนตรี และ Ministerial Signalling Conference ด้านบริการได้ในช่วงสัปดาห์ที่สี่ของเดือนมิถุนายน 2551

กองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
30 พฤษภาคม 2551